

VERENIGING
» ORDE DER VERDRAAGZAMEN «

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58 - Gevestigd te 's-Gravenhage

Secretariaat: Buitenrustplein 21, Voorburg, Tel. 728315 - Giro no. 468874 t.n.v. de "ODV", Den Haag

Nummer 11.

Esoterische Kring.
12 Juli 1960.

Bij het besluiten van dit jaar is het eigenlijk wel goed even terug te zien en tevens ook weer even vooruit te zien. In de eerste plaats is het o.i. ons redelijk gelukt om uw aandacht geboeid te houden en wij menen u ook in deze kring menigmaal aanwijzingen te hebben gegeven, die voor een esoterische bewustwording van meer praktisch belang zijn. Ofschoon misschien niet alle avonden een gelijk hoog peil hebben bereikt, kunnen wij toch met een zekere trots terugzien op enkele gastsprekers. Ik geloof, dat niet allen van de aanwezigen in staat zijn geweest om de gebrachte materie geheel te verwerken. We betreuren dat enerzijds, wij hopen anderzijds dat men toch nog zal trachten door te dringen in datgeen, wat raadselachtig is gebleven.

Wat betreft het volgende jaar willen wij trachten deze kring nog verder op te voeren. Er is een tijd geweest dat wij een soort inwijdingsschool hadden, later de G.G.S. genoemd. De poging daarin aangewend heeft geen volledig resultaat mogen afwerpen, maar bracht toch ongetwijfeld voor enkelingen verdere mogelijkheden met zich. Wanneer het mogelijk blijkt - dus na afloop van een volgend jaar esoterie - zouden wij uit de esoterische kring misschien weer een inwijdingsschool kunnen samenstellen. Dit houdt in dat een groot gedeelte van de stof, die in het volgend jaar wordt gebracht, beschouwd kan worden als een voorbereiding tot een verdere leergang, terwijl daarnaast natuurlijk een herhaling zal plaatsvinden van enkele elementen, ook in dit jaar besproken, die wij belangrijk achten.

Ik weet niet hoe u zelf over al deze avonden denkt. Of beter gezegd: ik weet het wel, maar het is mij niet gezegd. Ik hoop dan ook, dat u aan het einde van dit verenigingsjaar tevreden zult zijn over hetgeen u geboden werd en dat u voor uzelf zult besluiten dat er enig nut heeft gelegen in de reeksen aanwijzingen, die wij u mochten verschaffen. En daarmee, vrienden, is dan dit gedeelte voorbij en wordt het tijd om terzake te komen.

Op deze laatste bijeenkomst hadden wij gehoopt u een gastspreker te brengen. Dit bleek door omstandigheden niet mogelijk. U zult dus genoegen moeten nemen met onszelf, de normale sprekers van deze groep. Wij willen echter tegemoetkomen aan uw behoefte, indien u een bepaald punt nader wilt zien belicht of wilt zien uitgewerkt; wij verzoeken u dan deze punten bijeen te brengen voor een tweede gedeelte. In dit eerste gedeelte zou ik graag nog eens de stof uitwerken, die wij behandeld hebben en daarnaast nog enkele aspecten van het menselijk wezen aansnijden. Allereerst dan terug naar de esoterie.

Het esoterisch ofwel innerlijk leven kan niet beantwoorden aan

dezelfde wetten of regelen, die voor een exoterisch leven bestaan. Het innerlijk van de mens is - gezien zijn vele facetten - praktisch uniek vergeleken bij het innerlijk van anderen. Het gevolg is, dat - ofschoon wel gemeenschappelijke lijnen en richtlijnen kunnen worden gevonden - in de praktijk toch een ieder zijn eigen weg moet vinden, omdat nooit een volkomen gelijke ontwikkeling van elk individu mogelijk kan worden geacht.

Deze ontwikkeling moet worden gebaseerd (en dit zijn dus algemene richtlijnen!) op twee punten, die somwijlen met elkaar in strijd lijken te zijn.

Enerzijds moet de mens verstandelijk en materiëel streven en leven. Hij moet trachten in dit leven een zekere tevredenheid - althans innerlijke vrede - te gewinnen. Hij is verplicht om redelijk na te denken. Hij moet bij deze redelijkheid zo objectief mogelijk zijn, daarbij tevens zichzelf beschouwende i.v.m. de wereld.

Daarnaast zien wij de ontplooiing van de innerlijke wereld. Waar deze sterk verschilt van de uiterlijke wereld, zullen daarin elementen optreden, die wij niet naar de uiterlijke wereld zonder meer kunnen overbrengen. Het is ons onmogelijk het geheel van een esoterische ontwikkeling om te zetten in een exoterisch leven, een exoterisch bestaan.

Het grote verschil tussen het innerlijke leven en het uiterlijke leven is wel de vrijheid, die de gedachte ons schenkt. Het gevolg is, dat bij het innerlijke leven droombeelden, fantasieën en onderbewuste waarden een zeer veel grotere rol kunnen en zullen spelen dan in een normaal dagelijks leven tot uiting komt. Wij moeten deze basis echter voor lief nemen. Wij kunnen niet betrouwen op de beelden, die wij innerlijk ontvangen. Wij moeten daarbij eerder afgaan op onze sentimenten. Nu is het sentiment, voorzover het een esoterische ontwikkeling betreft, over het algemeen gekoppeld aan het begrip van hoogheid, van kracht, van licht en van vermogen. Al datgene, wat in ons een ervaring van kracht, licht, en vermogen brengt, zullen wij dus accepteren als goed en zullen wij nastreven.

Wij dienen echter hierbij wel rekening te houden met het feit, dat al hetgeen wij voor ons wezen praktisch menen te gevoelen en te ondergaan in een esoterisch beschouwen, exoterisch tot uitdrukking kan worden gebracht. Bij een cosmisch concept kan dit niet. Een concept van de cosmos, dat innerlijk in ons groeit, kan niet in overeenstemming worden gebracht met hetgeen wij materiëel kunnen weten. Maar wel de kracht, die wij ontnemen. Wanneer ik door een geloof mijzelf gevuld voel met kracht, zal ik deze kracht ook praktisch en voor mijzelf kenbaar in de wereld moeten kunnen openbaren. Is daarvan geen sprake, dan kunnen wij deze kracht niet als waar aannemen en moeten wij in ons innerlijk zoeken naar een nieuwe, meer daadwerkelijk bewijsbare kracht of factor van licht.

Het is belangrijk deze punten regelmatig uzelf voor ogen te stellen. Bij een esoterisch streven gaat de mens er al te snel toe over een schijnrealiteit te scheppen, waarin hij ongetwijfeld vele krachten kan aantreffen die voor hem nuttig zijn, een wereld die voor hemzelf een zekere vrede meebrengt, maar gelijktijdig te veel conflicten schept met de wereld.

Gezien vanuit het cosmisch standpunt behoren wij allen tot dezelfde kracht. Er is één levende kracht en die levende kracht openbaart zich gelijkelijk in alle geest, in alle stof. Wij zijn dus inderdaad met elkaar verwant door deze kracht en sprekende in deze zin is de uitdrukking "broeders en zusters" zeker niet overdreven. Het feit, dat deze kracht ons verbindt, maakt het voor ons noodzakelijk, dat elke stoffelijke uiting in overeenstemming blijft met de wereld, waarin wij leven en het welzijn van degenen, die in die wereld bestaan. Uw consequenties kunt u hieruit verder zelf trekken.

In elk innerlijk zoeken en elk innerlijk beleven hebben wij verder te maken met de strijd tuss.n wijsheid, sentiment en weten. Wanneer u leeft als mens, zult u ook een esoterische bewustwording willen uitdrukken in gedachten. Gedachten, d.w.z. een uitdrukking in woorden dan wel beelden, die overeenstemmen met uw stoffelijke ervaring en wereld en daaruit geboren zijn. Het is duidelijk dat niet een totaal weergeven van het esoterisch ervaren op deze wijze mogelijk is. Toch zullen wij ernaar moeten streven. En in dit streven ontdekken wij dan, dat de wetenschap ons alleen in zoverre helpt, als wij geneigd zijn haar te zien als een verschijnsel en een vaststelling van verschijnselen. Zodra wij haar zien als een absolute waarheid (ons weten dus dogmatisch maken), belemmert zij ons in een geestelijk vooruitgaan.

Zien wij de wijsheid, dan blijkt ons, dat zij ons wel inzicht geeft. Dit inzicht kan betrekkelijk ver gaan, maar blijft gebaseerd op de materie. Het is de wijze onmogelijk cosmische verhoudingen weer te geven. Hij kan slechts zijn stoffelijke inzichten en aan de hand daarvan een vermoeden omtrent cosmische verhoudingen vastleggen, uitspreken of voor zichzelf inderdaad bewijzen. Wijsheid is dus wel een middel om voor onszelf tot een zuiverder, intenser en beter leven te komen, maar niet zonder meer een instrument dat de cosmische bewustwording mogelijk maakt. Wel kan worden gezegd, dat een innerlijke bewustwording (dus een esoterische ervaring uiteindelijk) kan worden uitgedrukt in een verhoging van de graad van wijsheid, die men bezit; maar het omgekeerde is zeker niet het geval.

Wat het sentiment betreft zullen wij voortdurend geslingerd worden tussen het stoffelijk sentiment, gebaseerd op angst en begeren, en het geestelijk sentiment, dat heel vaak bij de mens in sterke mate een behoefte aan eenheid uitdrukt. Wanneer wij ons gevoel gebruiken in de esoterie, dan mag dit alleen zijn om het verschil tussen licht en duister vast te stellen, volgens eigen beste weten en aanvoelen. Dat hierbij dan ook in het gevoel bepaalde stoffelijke waarden verwerkt zijn doet niet verder terzake, waar al hetgeen voor ons duister is, voor onszelf een strijdigheid inhoudt, die een verdere bewustwording belemmert.

U zult ongetwijfeld al deze punten voor uzelf reeds hebben overdacht, maar toch is het noodzakelijk, dat u deze punten steeds weer blijft herdenken. De praktijk van de esoterie is niet zo gemakkelijk als menigeen schijnt te veronderstellen. Esoterische waarheid kunnen wij niet zonder meer vinden in boeken. Wij kunnen ze ook niet vinden in lezingen of lessen. Het is onze persoonlijke reactie daarop, de snaar die in onszelf wordt aangeslagen, de trilling die wij innerlijk ervaren, die uitmaakt in hoeverre er sprake zal zijn van esoterische werking. Het is dus dwaas te veel te zoeken naar een kennis van bv. esoterische of filosofische stellingen. Slechts in zoverre ons eigen wezen daarvoor belangstelling heeft kunnen ze ons nuttig zijn.

Typische verschijnselen - vooral bij degenen, die esoterisch nog niet voldoende geschoold zijn - zou ik u ook graag vanavond nog even willen opsommen. In de eerste plaats: Menig mens komt plotseling te staan voor een ervaring, die hij niet verder kan verklaren. Ook wanneer wij alle waarden van onderbewustzijn en bovenbewustzijn nagaan, blijkt ons toch dat er ergens een residu overblijft. Er slaat iets neer uit onze uitlogging, dat een nieuwe uitleg zou vergen en deze bezitten wij materiëel niet. Het is deze waarde, die dus esoterisch genoemd kan worden, waar zij het totaal van het wezen met al zijn voertuigen onmiddellijk betreft en raakt. Deze ervaringen zijn in het zeer eenvoudige de plotselinge ontroering, die in sommige gevallen schijbaar redeloos is, in andere gevallen wel eens de schijn van hysterie heeft, maar daarnaast - in tegenstelling tot het normaal hysterisch verschijnsel - een beheersing van de persoon nog steeds mogelijk maakt, ook zonder ingrijpen van buiten. Het is dus geen automatisch proces. Hebben wij dit verschijnsel

gezien, dan blijkt ons, dat uit deze toestanden van verrukking - als ik het zo mag noemen - van geroordheid, over het algemeen een denkbeeld overblijft, dat althans in de eerstkomende jaren op de handelingen van de mens een sterke stempel drukt. Tegen deze ervaringen rijst vaak een innerlijk verzet, omdat de mens ze ziet als een zwakte of als iets, waarvoor hij vrezen moet. Zou u tot dergelijke ervaringen komen, herinner u dan wel, dat ze niet gevreesd behoeven te worden en dat u ze ook helemaal niet moet zien als iets, waarvoor u bang bent of iets, wat een zwakheid aanduidt. Integendeel. Het kan een bewijs zijn van een innerlijke kracht, van een beroering op hoger niveau.

Een ander verschijnsel, dat in de esoterie heel vaak voorkomt bij iemand, die althans zich enigszins daarmee bezighoudt en dus enigszins geschoold is, is een harmonisch verschijnsel. Wanneer wij op een gegeven ogenblik iets ontdekken, dat over het algemeen veel intenser dan wij het zelf bereikt hebben onze innerlijke waarden en verlangens weerspiegelt, voelen wij ons door deze kracht overweldigd. Dit kan liggen in een contact met personen, maar het kan evenzeer worden uitgedrukt in muziek, in literatuur, in natuurverschijnselen etc. Op deze ogenblikken zijn wij eigenlijk verlegen. Wij voelen iets in onszelf, wat wij niet kunnen verklaren. Het gevolg ervan is meestal een innerlijk oproer, dat pas langzaam overwonnen wordt. Het resultaat is in de meeste gevallen een zeker begeren om in een zekere richting te bereiken. Dit wordt zowel stoffelijk als geestelijk uitgedrukt.

Deze belevingen zijn over het algemeen de voorboden van hogere en verdergaande belevingen. Wij zien dan het uit zuivere meditatie of overweging voortgekomen punt van innerlijk erkennen. Hier verliest de mens voor het ogenblik zijn wereld, beweegt zich a.h.w. in een voor hem totaal vreemde wereld, ondergaat daarin dingen die zijn gevoelens ten sterkste beroeren, maar is niet in staat deze redelijk weer te geven. Deze toestanden van verrukking kunnen leiden tot een bewegingsloosheid, een soort verstarring. Opvallend is, dat in deze toestand het tijds-element praktisch uitgeschakeld is. Men weet niet hoelang men in een bepaalde houding heeft gezeten, hoe lang men bezig is geweest met een bepaalde overweging, hoe lang een dergelijk beleven in ons heeft plaatsgevonden. Van deze beleving kan worden gezegd, dat zij de sleutel is tot een verder innerlijk beseffen. Want op het ogenblik, dat wij vanuit onszelven de beleving van het hogere kunnen opwekken, krijgen wij een vergelijkingsmateriaal ter beschikking. Niet meer van buitenaf-komende en door ons niet-beheersbare factoren brengen ons tot deze innerlijke waarde; maar juist hetgeen wijzelven bewust verrichten brengt ons in contact met het hogere. Het gevolg is, dat wij ons leven in deze fase zeer sterk gaan richten op het innerlijk contact.

In vele gevallen geeft dit een tijdelijke verwaarlozing van het materiële te zien. De mens echter, die in deze fase de materie durft verwerpen, zal over het algemeen bekocht uitkomen. Het blijkt dan, dat hij in zijn poging hoger te zijn zich vervreemd heeft van de wereld en daarmee ook van de innerlijke bevrediging, die hij zoekt. Daarvoor in de plaats komen zeer wisselvallige droombeelden, die soms het beloofde geluk schijnen te verwerkelijken, maar gelijktijdig een afgrondiepe wanhoop kunnen scheppen. Iemand, die deze ervaring opdoet, doet er beter aan esoterie te laten varen en zich voorlopig meer materiëel in te stellen. Een voortgaan op deze weg brengt de mens tot krankzinnigheid vanuit stoffelijk standpunt en kan hem daarnaast brengen tot een absolute geestelijke stilstand, het gevangen zijn in een droombeeld. Overwint men echter al dit falen en deze feilen, dan komt men vanzelf bij die periode, waarin de verrukkingstoestand zo intens ervaren wordt, dat zij onmiddellijk het stoffelijke beïnvloedt. Verrukkingstoestanden kunnen dan o.a. (wanneer zij spectaculair zijn) manifestaties als

levitatie met zich brengen, het verspreiden van licht, het geven van een geurillusie e.d.

De beïnvloeding van de omgeving is in deze periode zeer sterk. In deze verrukking wordt de kracht Gods onmiddellijk gevoeld en ervaren; men weet zich opgenomen in het licht. Daaruit terugkerende bezit men deze kracht en - indien men werkelijk esoterisch verder streeft - men zal deze kracht verder moeten dragen. Het is niet voldoende die kracht in uzelf te kennen; gij zult haar als manifestatie of als verschijnsel aan anderen moeten overdragen. Het heeft geen zin te trachten dit met woorden te doen, daartoe reikt de kracht niet.

De laatste fase, die ons nog steeds met de esoterie in contact brengt, heet: De ontmoeting met het ik. Wanneer wij onszelf ontmoeten, betekent dit dat wij voor het eerst onszelf zien op de juiste wijze met een volkomen erkenning van onze betekenis in de wereld en de relatie, waarin wij tot elk deel van die wereld afzonderlijk staan. Heeft deze erkenning plaats gevonden, dan kan . aan de hand daarvan correctie van het ik optreden, zij het op zeer beperkte wijze. Dit erkennen van het ik maakt tevens een cosmische taakaanvaarding mogelijk, waarbij voor het eerst stoffelijk streven en innerlijke geestelijke processen volkomen parallel lopen en voortdurend elkaar ondersteunen en aanvullen. Verder dan dit wil ik niet gaan. De omschrijving van deze fase echter zal het u misschien mogelijk maken enkele verschijnselen, die uzelf ondergaat, te erkennen.

Wat betreft de beheersing en de kracht, die wij aan de hand van het innerlijk streven en zoeken kunnen gewinnen, zijn ook nog wel enkele opmerkingen te maken. In de eerste plaats: Geen enkel wezen en geen enkele mens zal onmiddellijk een groot wonder tot stand kunnen brengen. Er is voor de ontwikkeling van krachten, die men op aarde manifesteert, evenzeer training nodig als voor het leren lopen, fietsen e.d. Dientengevolge behoort aan elk gebruik van z.g. paranormale krachten, door innerlijke beschouwing gewonnen, een trainingsperiode vooraf te gaan. Eerst dan heeft men het recht om deze onmiddellijk voor anderen te gebruiken. Zelfverzekerdheid, zelfvertrouwen, geloof in een hogere kracht zijn evenzeer noodzakelijk. De mens die twijfelt aan zichzelf en aan zijn kunnen zal alleen daardoor - zeker wanneer het geestelijk werk betreft - een mislukking voor zichzelf nabij roepen. In vele gevallen blijkt dan die mislukking ook niet meer te vermijden. Indien u niet zeker bent van uzelve is het beter ietwat minder hooi op de vork te nemen en ietwat voorzichtiger verder te gaan.

Voor iemand, die de werkelijk esoterische wet kent, blijkt dat licht en duister, goed en kwaad zeer relatieve waarden zijn, omschrijvingen a.h.w. van het gebied, waarbinnen wij ons bewegen. De esotericus zal dus in zijn waardering van handeling en daad zowel als van gedachte enigszins anders tegenover de wereld komen te staan dan een normaal mens. (Dit wil nog niet zeggen, dat de esotericus abnormaal is!) Maar vrienden, wanneer wij dus staan buiten het volkomen normale leven - en dat gebeurt al heel snel - mogen wij niet vergeten, dat wij aan het normale leven gebonden zijn. Het is dwaasheid de wereld waarin men met anderen contact heeft geheel te verloochenen, tenzij het niet anders kan om een erkende taak op deze wereld te volvoeren.

Alle krachten, die u nodig hebt, worden u gegeven via uw eigen voertuigen. De wijze, waarop ze van voertuig tot voertuig kunnen worden overgegeven, dan wel uit één van de hoogste voertuigen onmiddellijk in de stof worden weergegeven, is u indertijd uitvoerig uiteengezet. Onthoud dus dat, wanneer u krachten wilt verwerven, het het verstandigst is om in uzelf te keren, u zo intern mogelijk te concentreren op het hoogst voorstelbare en dan vanuit deze concentratie als een normaal verschijnsel uw kracht te aanvaarden. Leg niet de nadruk op de behoefte aan kracht. Doet u dit, dan zult u onwillekeurig bepaalde,

meer egocentrische en egoïstische elementen in uw overweging brengen, waardoor het bereikte voertuig lager en dus de beschikbare kracht eveneens van mindere kwaliteit wordt. Als u zich ook dit gerealiseerd hebt, dan wordt het tijd dat wij ook nog even nadenken over de magie.

Normalerwijze is de mens, die geestelijk streeft, huiverig voor de magie. Maar de magie op zichzelf is slechts het erkennen van wetten die buiten het redelijke staan en het hanteren daarvan, evenals het werken met krachten die materiëel niet onmiddellijk kenbaar zijn, echter op een zodanige wijze, dat de resultaten van deze werking wel materiëel kenbaar zullen worden. De magie is een verschijnsel, waaraan elke mens - bewust of onbewust - deelneemt. Het eenvoudig bidden met een bepaald doel is een magische handeling. Het gebruiken van een bepaald symbool is in wezen een magische handeling. Het toekennen van bepaalde krachten - al is het maar uit sentimentsoverwegingen - aan b.v. een broche van grootmoeder of een oud horloge, aan een geluksbrengertje e.d. is in feite magie. Magie maakt een deel uit van het dagelijkse leven, alleen men noemt het daar niet zo. Men heeft gerationaliseerd, totdat het bovennatuurlijke element en het geloofselement praktisch verdwenen zijn. En men heeft de mens zover gebracht, dat hij zich schaamt te erkennen dat hij bepaalde niet-redelijke eigenschappen toekent aan voorwerpen, personen of toestanden. De esotericus echter, die binnendringt in een geestelijke wereld, zal de wetten zowel als de krachten van die wereld zelf moeten leren hanteren. Hij kan er dus ook niet omheen in zellere zin magiër te zijn.

In de magie zijn meerdere richtingen, o.m. de rituele en de gevoelsmagie. Daarnaast kennen wij bepaalde primitieve vormen van geestmagie en de meer ingewikkelde vormen van sfeermagie. Datgene, wat voor de esotericus in aanmerking komt, is alleen de zuiverste witte magie, die gebaseerd is op sfeer. Ik weet dat hierover niet voldoende is gesproken en gezegd, maar het is ons niet mogelijk in een esoterische kring deze onderwerpen volledig te behandelen. In verband met hetgeen wij echter in een komend jaar hopen te doen, moet ik hieraan toch enige aandacht besteden.

U moet één ding goed begrijpen: Uw fantasie en uw denken hebben een scheppend vermogen, dat in de eerste plaats natuurlijk in astrale werelden werkzaam is, maar daarnaast uw eigen wezen en uw eigen denkwereld zeer sterk beïnvloedt. Wanneer die denkwereld op een bepaalde wijze hetzij synoniem of harmonisch is met de denkwerelden van anderen, dan zal het mogelijk zijn via deze eenheid van gedachten elk beeld, dat u in uw gedachten hebt geschapen, te projecteren in de gedachten van anderen. Op dat ogenblik wordt die gedachte tot realiteit. Noodzakelijk is echter een verbindende factor tussen beide personen of tussen de magiër en de groep, die hij wil beïnvloeden. Men heeft dus niet onbeperkte invloed. De geldende wet laat enige afwijking wel toe. Het is dus niet noodzakelijk, dat men volkomen harmonisch is met een ander, maar er moet een zekere binding bestaan.

In de magie gelden geen redelijke wetten. Hier is ook geen volledige verstandelijke ontleding mogelijk. Een groot gedeelte van de regels der magie zijn zeer eenvoudig, b.v. afleidingen van causaliteit, afleidingen van harmonische verschijnselen of gebaseerd op veldwerkingen en wat wij zouden kunnen noemen magnetische verschijnselen. Deze wetten zelf zijn aanleiding tot zeer veel verschijnselen, die wij als esotericus zullen trachten te vermijden. Aan de andere kant bezitten wij juist dank zij deze magie vaak eigenschappen als b.v. hoge suggestieve waarde. Hoge suggestieve waarde, vrienden, is van buitengewoon belang, want een goed suggestor is vaak in staat een mens inzicht te geven in zijn eigen leven, alleen reeds door via deze suggestie de mens te brengen tot zelfonthullingen en zijn rationalisatie van de toestand tijdelijk te verdrijven, om daarvoor de werkelijkheid in de plaats te stellen.

Vergeet dus niet dat suggestie niet alleen maar een grapje is, maar dat zij zeer belangrijk kan zijn bij de benadring van medemensen, van patienten en dat zij ook in de esoterie zelve een rol speelt. Alle toestanden van overprestatie zijn n.l. gebaseerd op suggestie en zelf-suggestie. Het is alleen hierdoor, dat bepaalde delen van het voertuig kunnen worden uitgeschakeld. Alle bereikingen in de geest worden alleen aanvaardbaar, wanneer zij een zekere suggestieve waarde hebben; zonder dit zouden zij door de koude rede worden verworpen. Suggestie in de magie is dus zeer belangrijk.

Naast deze suggestie kan in de magie gebruik worden gemaakt van alle oude beelden die bestaan. Wanneer er een oud geloof is geweest, die een bepaalde godheid schied en wij kunnen aannemen dat die godheid nu nog bestaat (b.v. als een astraal wezen), dan is het mogelijk deze godheid te stimuleren en tot actie te brengen. Wanneer wij weten dat in het volksgeloof van een bepaalde streek een zekere god, demon of bepaalde spoken een rol spelen, dan zullen wij heel vaak deze gestalten astraal aanwezig vinden, maar nimmer volledig bezield. D.w.z. dat wij binnen de eigenschappen, die hun worden toegekend, zelf hun actie kunnen bepalen en daarbij kunnen beschikken over de zeer grote kracht, die in vele jaren vaak binnen een dergelijke figuur is gelegd. Het is door het gebruik van deze krachten vaak mogelijk kwaad af te wenden. Het is mogelijk mensen te brengen tot zelfrealisatie. Het is mogelijk om bepaalde stoffelijke toestanden te wijzigen en te veranderen. Wanneer wij - in een besef van eenheid levende - onze medemens willen helpen, zullen wij dus ook de witte magie wel degelijk mogen en kunnen gebruiken. De eenvoudigste vorm wordt overigens al veel gebruikt, n.l. de genezende kracht. Daarnaast wordt het uitzenden van gedachten ook nu reeds gepraktiseerd.

Een verdere verhandeling van magie zou ons moeten brengen tot de getallensymboliek, mathematiek, begrippen van vierde dimensie, begrippen van schijn gestalten die wij zelf kunnen opbouwen, hoe wij een gezamenlijke gestalte kunnen opbouwen met anderen en daarin een beslissende invloed kunnen krijgen en wat dies meer zij. Het is duidelijk, dat dergelijke verhandelingen alleen voor een zeer select gezelschap kunnen worden gegeven en alleen op een verantwoorde wijze kunnen worden gegeven, indien men zelf een groot gedeelte van het werk doet. Recepten geven is in de magie altijd uit den boze evenals in de inwijding; waarbij deze magie mij dus brengt tot aspecten van inwijding.

Ofschoon de esotericus een inwijding uiteindelijk zelve veroverd en slechts in zich de absolute bewustwording kan ondergaan aan de hand van eigen beleven, zullen wij toch uiterlijk de mogelijkheid kunnen scheppen om de juiste toestand sneller te bereiken. Wij noemen de materiële processen en zelfs bepaalde laag-geestelijke processen, die hiermede gepaard gaan, over het algemeen materiële inwijdingen. Een inwijding betekent echter in de meeste gevallen een tijdelijk afstand doen van eigen wil, een bestuurd worden door anderen. Wanneer dit het geval is, zal de esotericus zich voortdurend afvragen of de wil van de ander - en dit is het gevoel, dat spreekt en niet slechts de rede! - aanvaardbaar is. Slechts indien dit ten volle aanvaardbaar blijkt, kunnen wij een weg van inwijding volgen. Over de verschillende fasen van inwijding en de wegen van inwijding is op verschillende bijeenkomsten voldoende gezegd.

Dan wil ik nog wijzen op bepaalde harmoniserende principes. Het is mogelijk door klank, door muziek, door wisseling van kleuren, door het scheppen van kleurige en passende achtergronden bepaalde harmonieën te doen ontstaan. Wij kunnen de gevoelswereld van de mens vaak zeer sterk stimuleren. Wij kunnen die gevoelswereld aanpassen aan de voor ons begeerlijke toestand. Maar wat wij voor anderen kunnen doen, kunnen wij wel degelijk ook voor onszelf. Het is belangrijk dat wij bij

een esoterisch streven, dat b.v. rust en bezinning vraagt, onze omgeving aanpassen daaraan, voorzover dit mogelijk is. De nadruk leggen op bepaalde lichamelijke toestanden, houdingen e.d. is dwaas-op zichzelf. Maar wanneer voor mij het contact met het hogere onverbrekkelijk ver-groeid is met het idee van knielen, dan zal ik alleen geknield dit contact kunnen krijgen. Is mijn opvatting een andere, dan zal ik mij ook daaraan moeten aanpassen.

Harmoniserende principiën zijn alle gebaseerd op grondwaarden, die in de eerste plaats stoffelijk zijn. Een geestelijke kracht kan harmonisch zijn met elk der voertuigen en toch de stof niet voldoende benaderen of beroeren. Daarentegen kan elke stoffelijke invloed of handeling worden omgezet in een zodanige impuls, dat het volledige wezen met alle bewust functionerende voertuigen geheel in de harmonie wordt opgenomen. Hiervan zijn meerdere demonstraties gegeven - ook in dit jaar - voor zover dit geluid betreft, het gebruik van incantaties etc. Begrijp wel, dat deze middelen ook voor uzelf gebruikt moeten worden; dat zij er niet alleen zijn om anderen te beïnvloeden, maar dat het soms heel goed is om alleen uzelf te beïnvloeden.

Het zoeken naar zelfkennis is voor de esotericus noodzakelijk. Maar een te vergaand zoeken naar zelfkennis betekent vaak een verstoren van innerlijke harmonie en het ontstaan van waanbeelden omtrent het ik. Wij mogen niet zoeken naar een volledige stoffelijke kennis en rationalisatie van het ik. Kennis van enige psychologie is zeer zeker aan te bevelen. Begrip van wat de droomwereld doet, begrip van de betekenis van het onderbewustzijn, van gewoonte en wat daarbij hoort, is natuurlijk goed. Zij is aanvaardbaar en bruikbaar. Maar een mens, die zichzelf te ver ontleeft, zal zichzelf te zeer stoffelijk zien. En onze harmonie mag niet alleen optreden met de materie; zij moet er uiteindelijk zijn met het Groot-Goddelijke. Wij streven niet naar een kennen van de mens, zoals hij stoffelijk bestaat; wij streven in de esoterie naar het kennen van de mens, zoals hij in het Goddelijke waarlijk en eeuwig bestaat.

Hieruit volgt, vrienden, dat het zoeken van harmonie met het Goddelijke nooit gebaseerd kan zijn op een zuiver stoffelijke kennis of zelfkennis. Zij kan slechts gebaseerd zijn op een innerlijk gevoelen en aanvoelen, dat stoffelijk gesteund wordt door een misschien niet al te diepgaande maar voldoende kennis om het ik althans enigszins predicabel te maken. Wij moeten kunnen komen tot een zekere prognose omtrent onze reacties. Wij moeten weten hoe wij met angst en begeren in de wereld staan. Wij behoeven echter niet te verklaren, waar die angsten en begeerten vandaan komen. Wanneer wij het kunnen doen is er geen bezwaar tegen; maar het is voor ons belangrijker dat wij weten wat voor beweegredenen ons kunnen drijven, dan dat wij weten waar zij vandaan komen of waar zij ontstaan zijn. Slechts indien ze uitermate hinderlijk zijn en wij ze willen veranderen, zal het noodzakelijk blijken door te dringen tot de kern van de zaak. En in een dergelijk geval is het heel vaak verstandig om dat niet alleen te doen. Zelfmisleiding komt dan toch nog te sterk voor.

De harmonie met het totale wezen kunnen wij verder het beste verkrijgen, wanneer wij onze opvattingen omtrent geestelijk bestaan aanpassen aan ons stoffelijk bestaan. Het scheppen b.v. van een beeld omtrent een hoogste en vormloze sfeer heeft weinig zin. Een zomerlandsfeer, die voorstelbaar is als een land van schoonheid, is beter. Begrip voor de voortdurende veranderlijkheid van een dergelijke sfeer is goed. Kennis - althans een omschrijvende kennis - van de toestanden van andere sferen is vaak zeer belangrijk, omdat deze kennis - wanneer wij met die toestanden in contact komen - het ons eenvoudiger maakt ze te aanvaarden. Maar wat wij niet mogen doen (onder geen enkel voorbehoud dus!) is ons richten op een sfeer die wij niet kennen. Houd je bij je voorstellingen voor zover je kunt aan datgene, wat ook nog in gedachten

te verwerken is.

Controleer de voorstellingen niet aan de hand van verklaringen van anderen. U hebt een eigen wereld, een eigen reactie. Een volledige waarheid beseft u niet, ook niet al gaat het om een zomerland. Controleer echter wel of datgene, wat vanuit die wereld voor u kenbaar wordt als behorende tot de eigen wereld, klopt. Houd daarbij rekening met een groot percentage aan vergissingen en besef, dat alleen een volledige harmonie met een dergelijke sfeer die vergissingen zo goed als uitsluit. En dan blijft nog het element misvatting of vergissing door het verschil in waardering, dat in beide sferen bestaat.

Verder: Harmonie kan ook heel vaak worden uitgedrukt door stoffelijke handelingen. Wanneer deze harmonie op een voor het ik aanvaardbare wijze geuit kan worden, geeft zij heel vaak een versterking van sfeer. Deze sfeer kan door de esotericus gebruikt worden om een groter wereldbesef voor zichzelf te realiseren. Dat kan net zo goed het beleefde gebaar zijn als het bloemetje voor de buurvrouw; dat kan een vriendelijkheid zijn of een onmiddellijk ingrijpen in het leven van een ander. Al deze dingen hebben zin en betekenis, mits zij worden gebaseerd op het begrip van harmonie. Over harmoniserende factoren is ook in de afgelopen lessen reeds enigszins gesproken; wij zullen daar ongetwijfeld in het komende jaar nog sterker de nadruk op moeten leggen.

En dan blijft ons alleen nog over de kwestie van: De doolhof, die mens heet. Wanneer ik nu zeg "alleen nog", dan lijkt het alsof ik die kwestie onbelangrijk vind, maar dat is toch niet waar. De mens weet over het algemeen niet wat hij precies zelf is, wat hij wil en wat hij kan. Onder pressie blijkt, dat hij meer kan en dat zijn wil sterker is dan hij vermoedt. De gemiddelde prestatie van de mens in denken, in lichamelijke prestatie, in wilskracht ligt op 6/10 van het totaal. Dat houdt in dat een mens, die alleen probeert om zijn eigen wilskracht, daadkracht en denkkraft verder te ontwikkelen, daarmee reeds een grote voorsprong kan winnen. Echter zal de mens vele redenen vinden om juist dit niet te doen. Het is voor hem tenslotte de gemakzucht - al dan niet erkend - die hem vasthoudt in zijn huidige vorm van leven.

Wanneer de mens denkt progressief te zijn, dan is hij zelfs in zijn progressiviteit te allen tijde conservatief. Hij kent een betrekkelijk kleine periode van vernieuwing, die hoofdzakelijk zijn basis vindt in de "Sturm-und-Drangperiode". Daarna blijft hij conservatief. Hij blijft het bestaande verder ontwikkelen en tracht het tegen elke verdere vernieuwing of invloed te verdedigen. Veranderingen van fase tot fase in het leven zijn dan ook geen vernieuwing maar slechts een andere wijze om hetzelfde uit te drukken. Begrijp het wel: u bent a priori conservatief. Een groot gedeelte van uw denken en uw gedachtenleven zal dan ook niet gebaseerd zijn op vooruitgang, zoals u denkt, maar zal juist gebaseerd zijn op het vinden van een redelijke en aanvaardbare verklaring voor het behouden van het oude. Dit wetende wordt het voor u verklaarbaarder waarom u terugvalt op bepaalde religieuze elementen, waarom u zich vastgrijpt aan bepaalde wetenschappelijke elementen misschien. Deze behoren b.v. tot uw jeugdbelangstelling, ook wanneer u er toen niet voldoende tijd voor had. U hebt uw waardering daarvoor in een verleden reeds vastgelegd.

Wanneer je dit begrijpt, dan wordt het gemakkelijker om verder te denken. Nu weet je dus dat je teruggrijpt naar het verleden en dat je dus alleen iets ontwikkelt. Ik geloof dat de mens het ontwikkelen van hetgeen hij in de jeugd als impressie heeft opgedaan - en laten we dat nu niet te kort nemen, maar laten we zeggen dat dit voor de doorsneemens ligt tussen de 12 en 25 jaar - als een taak moet zien. De elementen, die in de stof de basis vormen, waaraan elke ervaring wordt getoetst en volgens welke elke ervaring wordt gewaardeerd, dienen te worden afgewerkt als een geheel. Wij moeten de strijdigheden die

daarin bestaan zoveel mogelijk verdrijven, wij moet dus in onszelf één geheel worden en wij moeten gelijktijdig - zonder anderen deze beschouwing of deze idee te willen opleggen - die idee toch in de wereld weten uit tedragen.

Dit is nog materialistisch, dat weet ik wel, maar toch is dit materialistische het begin van onze tocht door de doolhof. Want slechts de mens die iets begrijpt van zijn eigen denkprocessen, de mens die een klein beetje idee heeft van de basis van zijn leven en ook van de taak, die hij daarin voor zichzelf heeft gevonden, kan immers doordringen tot de geestelijke voertuigen zonder voortdurend misleid te worden.

De astrale wereld, in zoverre ze voor u kenbaar is en bestaat en in zoverre ze zeker in u als voertuig is geuit, sluit onmiddellijk aan bij hetgeen ik hier gezegd heb. Ook zij is dus in een bepaalde periode gevormd en alle schrikbeelden, angstbeelden, beelden van verrukking en openbaring die zij kan voortbrengen, evenzeer als de krachten die zij manifesteert, zijn uit deze periode afkomstig. Het is juist de jonge mens, die op de astrale materie een zeer grote en vormende invloed heeft. Beelden, die hij - met zichzelf geassocieerd - in die dagen schept, blijven praktisch het gehele leven bestaan en wijzigen zich in verhouding weinig. Het astrale met zijn demonen, zijn geesten, zijn angst- en schrikbeelden, gelijktijdig echter ook met zijn beloften van bereiking en wijsheid, wordt ook nu weer begrijpelijk. Wij hebben immers een basis, die in de materie kenbaar is. Hierin ligt dan ook de sleutel voor onze overwinning van de astrale belemmeringen; hierin ligt de sleutel van de poort. De wachter aan de poort is voor de doorsneemens - zeker in zijn huidige fase - astraal.

Doordringen tot de lichte wereld in ons betekent doordringen tot een wereld van dromen. In vergelijking tot de zomerlandsfeer en het voertuig, dat daartoe speciaal behoort, draagt de mens in zichzelf een deel dat droomt, dat idealiseert. Zoals zomerland een wereld is, waarin de perfecte opvatting van schoonheid zo harmonisch mogelijk steeds weer door allen wordt uitgedrukt en in vorm gekend, zo heeft de mens in zich een wereld, waarin hij dus dromen bouwt, die hem de volmaakte wereld - maar ook het volmaakte beeld van zichzelf - tonen. Wij dienen te beseffen dat deze dromen niet alleen maar bedrog zijn, maar dat zij op een bepaald niveau werkelijkheid zijn. Wij dienen verder te begrijpen dat deze dromen zeer zeker mede motieven zijn voor onze stoffelijke reactie; dat zij stimulantia betekenen voor ons in meer stoffelijke zin. De band, die ook hier bestaat, maakt het mogelijk ook deze wereld esoterisch te begrijpen en te betreden. Daarmede is het voor de doorsneesotericus dus mogelijk zonder meer het vormcomplex te beseffen.

Een stap verdergaande komt de mens dan tot het begrip van de bezieling van het Al. Dit is niet een panthéisme zonder meer, maar een monothéisme, waarbij dus sprake is van één Godheid, waarbij die Godheid echter alomtegenwoordig wordt gezien. In deze alomtegenwoordigheid erkent de mens voortdurend de taal Gods in alle dingen rond zich. Dit voert tot het duiden van tekenen, het geloof aan voortekenen e.d.; en op deze wijze - mits men zich hier niet door stoffelijke ervaringen teveel laat beïnvloeden - kan het contact met God worden gevonden, dat enerzijds innerlijk wordt ervaren, anderzijds in de wereld wordt bevestigd.

Niet alle mensen bereiken deze fase. Hier is nog steeds sprake van mengelingen van stof en geest. Er is geen zuiver geestelijke, innerlijke weg of benadering tot nu toe. Pas wanneer het begrip van eenheid met God en daarbij het geloof in de mens tot een sterk en albeheersend iets is geworden, kunnen de volgende schreden op het zuiver geestelijk pad worden afgelegd. En hierbij geldt voor de mens weer: Bedenk, dat geloof niet dogmatisch mag zijn. Geloof moet zijn gebaseerd op de goddelijke realiteit, zoals wij die ervaren en zien. Zij moet zich voortdurend aan die waarheid kunnen aanpassen. Zij moet echter een volledig ver-

trouwen en een volledige innerlijke zekerheid zijn. Met dit geloof kunnen wij doordringen tot de lichtender delen van ons wezen, waarin dan volgens onze eigen geaardheid een verdere ontplooiing mogelijk is. Voor de meesten, die in de stof verkeren, begint deze ontplooiing pas na enige tijd in de vormkende wereld van de sferen.

U ziet, hier heb ik ook nog het een en ander gezegd, wat wel belangrijk en interessant is. Ik ga nu zo langzamerhand mijn bijdrage be- sluiten. Mag ik u echter allen tezamen verzoeken om altijd, wanneer u spreekt of denkt over esoterie, deze te binden met het begrip God en dit begrip God niet te sterk te definiëren. Op andere wijze is n.l. een bewustwording voor de mens niet mogelijk. Ongeacht zijn redelijk staan tegenover een eventuele Godheid is hij in zich afhankelijk van hogere krachten. Hij is vanaf de oudste tijden gebonden geweest aan geestelijke leiders, aan meesters, zich openbarende goden, profeten, stemmen en wat dies meer zij. Ook de hedendaagse mens kan het niet stellen zonder een goddelijke leiding. Deze leiding a priori te zoeken voert tot zelf- misleiding. Maar esoterie te bedrijven zonder daarbij allereerst steeds weer te erkennen, dat de goddelijke kracht u voert en beroert, betekent te zeer betrouwen op jezelf en daardoor het gevaar voor zelfmisleiding vergroten.

Vrienden, dat was een samenvatting van veel wat reeds gezegd was en een aanvulling op andere punten. Het is tevens de laatste les van dit verenigingsjaar. Wij hopen dat degenen onder u, die het afgelopen jaar als vruchtbaar hebben ervaren en in staat zijn ook verder de bijeen- komsten bij te wonen, dit zullen doen. Degenen, die menen dat zij te weinig begrepen hebben, zou ik de raad willen geven: Zoek eerst een eenvoudige cursus. Het prestige alleen is niet voldoende om geestelijk verder te komen. En tenslotte ook onzerzijds dank voor het gehoor en - onverschillig, hoe u verder gaat - de beste wensen op uw pad naar innerlijke waarheid. Goodenavond.

Tweede gedeelte.
Eerste onderwerp:

COSMISCHE FILOSOFIE.

Elke filosofie, die ver genoeg ontwikkeld wordt om te ontgroeien aan haar oorsprong en aard kan cosmisch zijn. Anders gezegd: voor de mens is een cosmische benadering alleen mogelijk vanuit zijn eigen ge- aardheid en zijn eigen methode van denken. De oosterse filosofie is gebaseerd op de gedachte aan voortdurende wisseling van levens, aan de wetten die daarbij regeren en ze heeft symbolisch getracht de hiër-archie van goddelijke wezens die bestaat uit te drukken. Wanneer je be- paalde kerkvaders leest - ik denk aan Augustinus maar ook aan Ambro- sius - dan vinden wij daar in zekere zin hetzelfde. Het verschil tussen westerse en oosterse filosofie ligt dan ook hoofdzakelijk in de nadruk die men legt op de dood en de betekenis daarvan. Een cosmische filo- sofie echter zou een filosofie moeten zijn, die voor alle dingen gelijke- lijk passend is, die in haar denkwijze, stellingen ontwikkelt, die voor alles gelijkelijk geldend zijn. En dat is alleen mogelijk wanneer je ont- komt aan het menselijke.

Om het nu heel eenvoudig te zeggen: een mens kan nooit volledig cosmisch denken, omdat hij -mens zijnde - aan de beperkingen van het mens-zijn gebonden blijft. Als je dat bekeken hebt, dan is het begrip heel eenvoudig: Werkelijke cosmische filosofie vinden we alleen daar, waar het menselijk element zoveel mogelijk buiten beschouwing wordt ge- laten en alleen eventueel gebruikt wordt ter omschrijving van bepaalde

ideeën, die op zichzelf dus niet door de mens begrensd zijn.

Als ik u voorbeelden van cosmische filosofie moet noemen, dan kan ik daarbij terugrijpen op een cursus, die wij hebben gegeven over het Goddelijke. Daarin vindt u - zij het niet in elk onderwerp evenzeer - elementen van cosmische filosofie. Vergis u niet; u zult geneigd zijn te zeggen: "wij moeten cosmisch denken". Maar dat kunt u niet. U bent mens. Denk als mens zo goed als je als mens kunt denken en probeer in je denken zover te komen, dat je elk verschil tussen mens en mens uitschakelt. Wanneer je vandaar dan ook nog kunt komen tot een gelijkwaardige aanvaarding van al het levende - ongeacht zijn vorm, gestalte of uiting - dan ben je al een heel eind verder. Maar dit laatste is in de theorie veel gemakkelijker dan in de praktijk. Zou men dat hebben, dan heeft men daar de basis gevonden, van waaruit een cosmische filosofie kan worden opgebouwd.

x Je bent toch verbonden met alles wat er bestaat, of het nu een muis is of een kakkerlak. Het is allemaal leven en heeft allemaal zin.
- Dat ben ik volkomen met u eens. Maar als u een rat in uw bed vindt, dan denkt u niet aan hetgeen u verbindt. Dat kunt u nog niet aanvoelen. Pas op het ogenblik dat u die eenheid uitdrukt, zoals b.v. in sommige legenden door heiligen wordt gedaan, die met draken aan een halsbandje lopen, wolven bekeren, tegen vissen preken enz., die met leeuwen op stap gaan of die er een paar tamme beren op nahouden, die voor ieder ander wild zijn, die hebben daar - althans in symbool aangeduid - iets van die cosmische werkelijkheid uitgedrukt. Eén van de beste voorbeelden is misschien een verhaal van een heilige uit de Hindoeleer. Deze heilige was zozeer één met alle dingen, dat hij vlak langs een cobra heenstapte, die gereed was om te slaan. Hij ging geen millimeter opzij, ging rustig verder en het dier i.p.v. te slaan groette hem (dus trok wel achteruit maar sloeg niet toe), rolde zich weer rustig op en ging verder met zonnen. Daar heb je dus het idee van iemand, die absoluut geen angst kent voor ander leven, het begrijpt en daardoor de eenheid ook praktisch tot uiting kan brengen. Maar ja, aangezien uzelf zover niet komt .... Ach, laten we eerlijk zijn: Als u een vlo hebt, zegt u dan: "Hier heb ik een stukje van dat geheimzinnige leven", of grijpt u naar de D.D.T.? En zolang dus deze uitzonderingstoestand blijft bestaan, waarbij je de eenheid niet voldoende gevoelt om die volledig tot uitdrukking te brengen, ben je nog niet zover dat je cosmisch kunt denken. Ongeacht het feit dat je erkent dat het zo is, zul je het ook nog moeten beleven.
x In een boek van Brunton wordt iets dergelijks genoemd. Wordt dit daar bereikt door alleen binnen de invloed van de Maharisji te gaan zitten?

- In zekere zin. Want als je daarbij gaat zitten, dan is het niet de bedoeling dat je alleen maar zit, maar dat je a.h.w. zijn sfeer en zijn gedachten ondergaat en daarin voor jezelf ontwaakt tot een nieuw bewustzijn. Als je dat krijgt, ja, dan is dat mogelijk. Het gaat hier niet over de uiterlijke methode, maar over hetgeen je innerlijk doet. U moet niet vergeten dat één van de meest geliefde methoden van het oosten is: het mediteren met een meester; waarbij jezelf mediteert en de meester mediteert, maar de meester je eigen meditatie a.h.w. geestelijk corrigeert. Het is zoiets als huiswerk maken, maar dan geestelijk.

---.---.---.---

2e onderwerp:

SUGGESTIE.

Suggestie is gebaseerd op een sterkere persoonlijkheid, die een zwakkere persoonlijkheid beïnvloedt. Deze sterkte kan in vele verschillende waarden gelegen zijn. Wij zien b.v. de mens, die door zijn impone-

rend optreden een ander beïnvloedt. Menig oplichter is b.v. een goed suggestor, want hij suggereert u dat hij eerlijk is, terwijl hij vaak dit zeer kennelijk niet is. Zo kunnen wij in de suggestie ook veel andere factoren als b.v. een optreden dat suggestief is. Dus het scheppen van een reeks van invloeden, die de mens zodanig onder de indruk daarvan brengen, dat hij zich onderwerpt.

Geestelijk gezien echter is het wat anders. Wanneer men geestelijk sterker is dan een ander, dan kan men die ander - al is het maar voor een kort ogenblik - dwingen om a.h.w. met uw eigen ogen te kijken. Men kan dus het standpunt van die ander tijdelijk overeenbrengen met het eigene. Wat suggestie en zelsuggestie betreft: Op het ogenblik dat ik mijzelf zo sterk voorhoud dat ik slechts geestelijk denk, dat ik hierin volledig geloof, zal ik alleen geestelijk denken.

Het gebruik van suggestieve waarden is natuurlijk onderhevig aan een zeker vakmanschap. Niet iedereen kan evengoed suggereren. Wat dat betreft kunnen wij er vaak heel veel mee doen. Door de manier van optreden, de manier van werken kunnen wij u iets suggereren, waardoor u geestelijke invloeden ondergaat, die u anders eenvoudig langs uw koude kleren zou laten aflopen. Ook dat is een vorm van suggestie. Wanneer wij een voorbeeld moeten geven van iemand, die daar zeer wel in thuis is: de entiteit, die u kent als het pastoortje. Deze is een suggestor par excellence, waar hij uiteindelijk niets bijzonders zegt, maar in u een stemming doet ontstaan, die gelijk is aan zijn eigen goedwillendheid tegenover de wereld en u daardoor een gevoel van goedheid geeft, dat u niet alleen ontroert, maar dat u ook indie goedheid verder doet gaan. Deze doet dit - althans enigermate - bewust. Een ander voorbeeld hebt u ook hier kunnen meemaken en zelfs ook in een andere kring; n.l. een spreker, die zelve geestelijk zo hoog staat, dat zijn eigen persoonlijkheid uw persoonlijk zijn zo zeer overschaduwde, dat u zijn waarden ondergaat, onafhankelijk ook weer van het gesproken woord. Hier hebt u dan twee voorbeelden van het gebruik van suggestie, zoals wij dat kennen, die onmiddellijk kunnen worden aangehaald.

Verder kan het opbouwen van je eigen persoonlijkheid in de ogen van een ander b.v. op suggestie berusten. Iemand wil zijn hart bij u uitstorten en u merkt dat dit niet helemaal gaat, Wat begint u te doen? U begint die mens te suggereren, dat het uw volste belangstelling heeft en dat u meeleeft, ook al interesseert het u eigenlijk geen jota. U gaat die mens verder suggereren dat hij bij u zekerheid, zwijgzaamheid en alles vindt waaraan hij op dat ogenblik behoefte heeft, zodat hij daardoor in een stemming komt van vertrouwelijkheid, die voor u op dat ogenblik gewenst is, omdat u anders die mens niet helpen kunt, maar die - vanuit uw persoonlijk standpunt gezien - verder weinig zin heeft. Het is alleen een middel om te helpen; het is dus geen feitelijke toestand. Ook weer suggestie. Suggestie die ten goede wordt gebruikt om een medemens - andere schepselen althans - in een toestand van beter bewustzijn of grotere innerlijke rust te brengen dan zij zich bevinden.

x De vorige maal zijn de waarden besproken, die in de verschillende sferen t.a.v. snelheid, tijd en massa enz. bestaan. Zijn die in verband te brengen met de leer van Einstein?

- Wanneer de snelheid oneindig wordt, wordt de massa oneindig en daarom neemt men aan dat men de lichtsnelheid niet kan overschrijden, omdat daarbij de massa zodanig groot is geworden, dat geen verdere aandrijving te vinden is. Dat is tenminste de conclusie, die vanuit Einstein wordt getrokken. Er is tussen beide beschouwingen een zekere congruentie maar ook een zeker verschil. De leer die u de vorige maal hebt gehoord is gebaseerd op het volgende: Elk verschijnsel, dat in het heelal bestaat - ongeacht waar, in welke sfeer of hoe - is in zijn wezen kracht, dus energie. Die energie uit zich in verschillende vormen.

Maar wanneer energie een bepaalde trilling overschrijdt, zet zij zich om in een andere vorm van energie. Er is dus sprake van transformatie en in zoverre van congruentie. Gesteld nu verder, dat het wezen veranderd kan worden, dan betekent dat, dat de wetmatigheden, die voor dat wezen gelden, evenzeer veranderen. Het is a.h.w. een formule, waarbij de waarden veranderen. Neem een 3-letter-formule; $a = e : r$. Dan kunnen wij dat gaan omzetten en dan zeggen wij: $r \times a = \text{enz.}$ Wij kunnen al deze omzettingen maken en daarop berust het geheel. Op het ogenblik dat wij ons realiseren, dat tijd, beweging en massa in feite drie gelijke waarden zijn, die als verschijnsel onderling vergelijkbaar en hanteerbaar zijn, dan komen wij vanzelf tot de stellingen, die er dus gebouwd zijn omtrent de sferen. De bedoeling was hierbij in de eerste plaats om een overzicht te geven o.a. van het tijds-element, zoals dat optreedt in de sferen, wat voor een mens anders moeilijk te begrijpen is. In de tweede plaats om duidelijk te maken hoe bevoertuiging dus kan worden omgesteld in andere waarden. Het heelal bestaat uit twee t.o.v. elkaar bewegende velden. In de kruising dier velden ontstaat een ontlading van energie. Deze ontlading van energie geeft beweging. Een te grote snelheid van beweging geeft massa. Massa, die een beweging heeft binnen een bewegend Al, kent daardoor een verschuiving t.o.v. dit Al, dat de tijdsfactor bepaalt. Daarop komt het neer.

x Einstein heeft dat aan gevoeld en heeft het voor het heelal zoals wij dat kennen in eenvoudige formules vastgelegd. Mijn vraag bedoelde: Is er enige congruentie tussen hetgeen hij gedaan heeft t.o.v. wat in verschillende sferen geschiedt (wat een feit is) en wat hij ontdekt heeft hier voor de wereld.

- Uit hetgeen ik gezegd heb, waarde vriend, bleek dat er tot op zekere hoogte van congruentie sprake is, n.l. waar het gaat om het erkennen van toestanden, die dus materieel uitgedrukt kunnen worden. Op het ogenblik dat wij gaan spreken over sferen, blijven diezelfde waarden wel gelden, maar in een andere verhouding. Dat houdt in dat wat Einstein dus niet kan berekenen, door een omzetting van zijn formules berekenbaar zou worden bij een voldoende kennen van de toestanden in een andere sfeer.

x Wat wordt in de vorige les bedoeld met: Het heden is voor mij een volledige persoonlijkheidsuiting.

- Dat houdt in, dat in wat ik nu ben - cosmisch gezien - het totaal van het verleden en het totaal van de toekomst aanwezig is. Op het ogenblik dat ik dit bevat is dus het heden - ongeacht de vorm, waarin ik mij uit in dit heden - voor mij een uiting van de volledige persoonlijkheid, die ik cosmisch ben.

x Maar dat wordt toch zeer gebrekkig en onbeholpen geuit.

- Voor een mens is dat misschien wat moeilijker. Laten we het dan heel eenvoudig beredeneren. U hebt voordat u in dit leven kwam meerdere levens achter de rug. In die tussentijd hebt u meerdere geestelijke fasen doorgemaakt. U hebt in ieder geval nog allerhand geestelijke fasen voor de boeg en misschien ook nog stoffelijke. Nu moet u één ding goed onthouden: U bent een wezen, dat "an sich" buiten de tijd staat. U bent. U bent eeuwig. U bent geschapen met alles wat u ooit zult doormaken of zijn tegelijk in één wezen, één persoonlijkheid. Dat moet u onthouden. Nu gaat u op dit ogenblik handelen. Dan bent u zich misschien van dat verleden niet bewust, maar alles, wat in dat verleden belangrijk was, wordt in het heden mee uitgedrukt. Dat kunt u toch begrijpen, nietwaar? Maar ook alles wat in de toekomst ligt (wat deel is van uw wezen dus, ongeacht de manier waarop u het later beleven zult, want die kunt uzelf nog kiezen) wordt nu al bepaald. Er is dus sprake van een zekere voorbestemming. Niet in de zin van: je zult dit of dat precies moeten beleven. Maar in de zin van: je zult deze hoofd fasen doormaken en daarbij tot die eindfase komen. Dat kunt u ook volgen? Zo is dus het heden

in feite een uitdrukking van de héle persoonlijkheid en ook niet onbeholpen. Het is alleen zo, dat men in het heden slechts moeilijk beseft hoe men het geheel uit. Want elk moment in de tijd - of dat nu menselijk is of anders - is een uiting van de gehele en eeuwige persoonlijkheid, in overeenstemming met dat gehele wezen en - krachtens zijn consequenties - een deel van de eeuwige banden, die met alle andere delen van de cosmos bestaan.

x Ben je je dit als mens dan enigszins bewust?

- Je kunt je als mens daarvan enigszins bewust worden en dat begint met de vaststelling van het feit. Wanneer een spreker dus zegt: "Ik ben mij in het heden van een volkomen persoonlijkheidsuiting bewust", dan bedoelt hij daarmee: Ik heb in mijzelf dit verleden erkend, ik weet wat mijn weg is, (ik weet dus mijn doel in de toekomst) en ik weet, dat alles wat ik in het heden doe een uitdrukking is van deze beide waarden, maar ook van het geheel.

x Dan is dus elk moment volmaakt?

- Dit is vanuit God - ofwel vanuit een volledig cosmisch bewustzijn - inderdaad juist. Op zich is elk moment volmaakt, bezien vanuit de eeuwigheid, omdat het daar volledig past in het eeuwig en volmaakte scheppingsprincipe. Maar voor degenen, die het op zichzelf ervaart, bestaan er contrasten. Laten we maar een heel eenvoudig voorbeeld nemen: U hebt een heel groot schilderstuk. Er loopt een vlieg overheen. Die vlieg ziet niet de voorstelling. Zij merkt op: Nu loop ik over bruin. He, wat is dat een kleverige verf. En nu is het weer glad. En nu loop ik op blauw. Zij reageert daar misschien met haar gevoelens op. Maar wanneer je eenmaal beseft, dat de hele weg die de vlieg aflegt het schilderij is, dan zeg je dat elke kleur toch op zijn plaats staat. Volgens deze vergelijking gesproken moet je dus het geheel van je zijn kunnen beseffen om in elke fase tevens de volmaaktheid te vinden; zoals een kunstkenner in het beschouwen b.v. van een Rembrandt of een Hals de persoonlijke toets van de schilder vindt in een enkele penseelstreek en vol bewondering staat voor de deskundige wijze, waarop juist die enkele penseelstreek is aangebracht, beseffende hoe dit de waarde van het geheel verhoogt. Maar degenen, die de penseelstreek op zichzelf ziet, vindt haar misschien zinloos of zelfs lelijk.

x Waarschijnlijk heeft degenen, die de penseelstreek zette, niet geweten wat het betekende in het geheel.

- Daarmee ben ik het nog niet eens. Hij heeft de penseelstreek als zodanig niet beredeneerd. Wanneer u dit bedoelt hebt u gelijk. Maar hij heeft haar in zijn gevoel en zijn scheppingsdrang precies zo gezet, dat zij de volledige uiting was van zijn persoonlijkheid en tevens harmonisch in het geheel van de voorstelling, die hij schiep.

x Is dat ook de oplossing van de strijdvraag, die er bestaat of de schepping zich voortdurend herhaalt of dat dit in éénmaal gebeurd is?

- Er is één volmaaktheid en die volmaaktheid wordt voortdurend geuit. Maar de delen, die zich van de volmaaktheid niet bewust zijn, kunnen haar voortdurend anders ervaren.

x Er is de vorige maal ook gezegd: Elke ware geestelijke bereiking openbaart zich tweeledig: in een innerlijk bewustzijn en in een uiterlijke waarheid. Hebt u van het tweede een voorbeeld?

- U hebt voortdurend door een bepaalde straat gelopen of u hebt voortdurend door een bepaald park gelopen en dat is heel gewoon. Nu bent u zich geestelijk van iets bewust geworden; u loopt er weer doorheen en wat ziet u plotseling? U ziet dat het anders is geworden. Wat u eerst normaal leek in die straat is plotseling hier en daar lelijk geworden en het andere heeft een nieuwe adel gekregen. In dat park hebt u plotseling iets gezien van een schoonheid, die u nooit vermoed hebt. U ziet de wereld opnieuw. Dat is het meest eenvoudige voorbeeld, dat ik u kan geven. Daarnaast natuurlijk kan het ook zijn,

als je verder komt: je gaat helderziende waarnemingen doen, je krijgt contact met geestelijke dingen; al besef je ze nog niet volledig, je ziet voortdurend manifestaties. Dat kan bij wijze van spreken net zo goed een deur zijn, die ineens dichtklapt of een bloemenvaas, die op je hoofd wordt omgekeerd - om het eens heel raar te zeggen - als het vinden van een steen, die je gegeven wordt of iets dergelijks. Dat is dus niet te bepalen, dat ligt aan de persoon zelf. En dat is ook in overeenstemming met de persoon. Maar in het paranormale krijgen we dus ook fenomenen, die stoffelijk kenbaar zijn.

x Hebben ze zin?

- Die verschijnselen? Over het algemeen weinig of niet. Ze zijn n.l. een verschijnsel, dat pas zin krijgt wanneer je het geheel van de werking beseft. Wanneer je van een echoroep alleen het laatste deel hoort, dan hebben die woorden geen zin; maar weet je welke zin is geroepen, dan voel je de weerkaatsing daarin. En zo is het met vele para-normale verschijnselen. Zij weerkaatsen iets, wat in ons ontstaan is of wat van ons uitgaat. Maar omdat we de hele zin niet meer weten - daar wij heel vaak niet eens weten wat er precies in ons gebeurd is - lijkt ons het paranormale gebeuren op zo'n ogenblik zinloos. Het is dat niet, maar het is een staartstuk, een kleine weerkaatsing van iets, waar wij eigenlijk nog niet eens bewust van zijn.

x Zie je het later wel in?

- Er komt een ogenblik dat u de zin daarvan u realiseert; maar meestal bent u zich dan ook van uw innerlijke bewustwording volledig bewust geworden. En dat houdt weer in, dat u een verdere bewustwording begonnen bent. Op het ogenblik dat een bewustwording bereikt is, realiseer je je haar meestal niet. Het is net als wanneer je een berg opgaat. Het lijkt of je niet opschiet, totdat je naar beneden kijkt.

x Er is ook gezegd, dat wanneer wij beslissingen nemen onder invloed van een herinnering of door een terugzien, dit fout is en dat wij beslissingen moeten nemen onder de condities van het heden. Maar zolang er zo'n herinnering is, is dan het ervaren niet volledig verwerkt?

- Wat u daar stelt is niet juist. De herinnering van het verleden is een ervaringsbeeld. Maar wat doen wij nu? Niet alleen dat wij onderbewust - want dat doen wij altijd - het herinneringsbeeld mee associëren in onze reactie op het heden, maar wij gaan voor onszelf nog steeds een reden zoeken, om die herinnering daar sterker mee in verband te brengen. Het gevolg is, dat wij onze eigen reactie gaan verdraaien, gaan vertekenen. En dan komen wij dus tot handelingen, die voor onszelf niet meer volledig aanvaardbaar zijn, maar die wij - omentwille van de herinnering - zo stellen; met het gevolg dat de consequenties daarvan ons meestal wat koud op het lijf vallen, omdat wij ons daar heel iets anders van hadden voorgesteld. Dan keren wij dus terug op het door ons genomen besluit en zitten dan pas goed in wat men "de puree" pleegt te noemen.

x Wanneer wij een ervaring volkomen verwerkt hebben, zodat die verknoot is met ons wezen, dan kunnen wij dus het feit op zichzelf vergeten.

- Wij kunnen het doen. Maar wij zullen het over het algemeen niet doen, omdat elk deel van beleving, dat belangrijk is geweest in de vorming van ons bewustzijn, in ons is vastgelegd en als zodanig tevens herinnering is; zodat te allen tijde dat in ons leven meetelt (want het is verknoot met ons wezen), maar het beeld ook eventueel terug te roepen is. Ook wanneer dat niet een onmiddellijk toegankelijke herinnering is.

x Dat kan dus toch wel?

- Dat kan altijd en dat is ook zo.

x Maar is het nodig?

- Ja, natuurlijk. Om jezelf te kennen moet je weten wat je bent.

x Maar ook als de gevolgen van dit feit zodanig in je opgenomen zijn, dat het een automatisch reageren wordt, dat het niet meer rationeel wordt uitgewerkt?

- Dan is er toch voor onszelf de behoefte aan de herinnering. Het klinkt misschien erg vreemd dat ik dit zeg, maar voor de meesten van ons - ook in de geest nog - zijn bepaalde herinneringen tevens zelfrechtvaardigingen. Wij rechtvaardigen ons in de herinnering. Wij zijn dus nog niet tot een zo totale Godsaanvaarding gekomen, dat wij daarvan afstand kunnen doen. En als zodanig is die herinnering voor ons een behoefte. Zij verklaart de zin van ons leven.

x Maar het kan toch ook als een struikelblok werken?

- Het kan een struikelblok zijn. Maar wanneer wij leren de sentimenten, die met de herinnering gepaard plegen te gaan, terzijde te zetten, dan zijn wij al een heel eind verder. Want dan zal de herinnering ons niet meer onmiddellijk beïnvloeden. Dan zal ze alleen als ervaringswaarde mee een rol spelen en dat is geoorloofd.

-.---.---.---.--.

DE STEEN DER WIJZEN.

Ik heb gezocht naar wijsheid, maar bovenal naar dat, wat mij wijsheid geeft zonder haar te zoeken. Steen der wijzen, panaceüm dat alle kwalen verdrijft, wondermiddel waarin alle kennis vereend is. En de mens geloofde daarin als een verborgen iets, een middel dat - door vreemde chemicaliën tezaam te brengen - kon worden geschapen.

Daardoor moest de mens, die geloofde aan de steen der wijzen, gaan studeren en gaan zoeken. Hij moest doordringen in de kennis der chemie, in de plantkunde en de astrologie. Hij moest doordringen in de filosofie en zelfs in de inwijdingsleren van een tijd, die over het algemeen wat afgestompt en versuft was - zeker in geestelijk opzicht. En zo kwam de tijd, dat de werkelijke zoeker naar de steen der wijzen in zich de wijsheid verwierf en in zich de kracht verwierf, die geestelijk is.

Want de mens zelfs met zijn ziel kan worden vergeleken met een ruwe edelsteen. Hij onderscheidt zich in bijna niets van het keisteentje, dat in zich geen mogelijkheid tot schittering en glans draagt. En dan komt het onderzoek, het polijstend en schurend werk, het kloven soms waarbij een deel van het ik wordt afgestoten, tot uiteindelijk facet na facet vol schittering is geschapen en de steen is geworden tot een levend iets, dat alle aspecten van het leven opvangt in vele facetten en weerkaatst en weergeeft: een levende flonkering en een scheppend principe in zichzelf.

Wij dromen soms van de steen der wijzen en beseffen niet dat wij-zelfen die steen zijn. Maar de steen der wijzen moet ontwikkeld en gevormd worden. In uw wezen, mijne vrienden - zoals in het mijne - zijn alle bestanddelen, die noodzakelijk zijn. In ons zijn de geheime krachten van leven. Het rood van agressiviteit en werken. Het goud-wit van een aanvaarding, een geloof, een overgave aan het Goddelijke. In ons zijn de krachten van vuur, de drang naar beleving, naar volheid en naar vreugde. In ons is het element van aarde, het vormkennen en het vorm-weten, dat in onderscheid nog steeds een kennen zoekt in plaats van te ondergaan en te begrijpen. In ons is de ijelheid van de lucht, het stijgen van onze gedachten, die omhoog torenen, maar weer vervagen eer ze volledig gedacht zijn. In ons is de vloed van levende kracht als de wateren van de oceaan, aanrollend en ebbend, voortdurend weer. In ons is de ether zelfs, het levende licht, de kracht en de kern van ons wezen. Wij zijn de steen der wijzen en wij beseffen het niet.

Wij, die zoeken buiten onszelfen een dergelijke kracht te vinden,

een dergelijke wijsheid, wij moeten falen. Want er bestaat voor ons geen middel om eeuwigheid te vinden of eeuwig leven, er bestaat voor ons geen middel om alle kwalen te genezen, tenzij door en uit en in onszelven. Want in ons ligt de enige kracht van eeuwigheid, die waar is: het deel van een goddelijk wezen, de goddelijke vonk, die ons voortbeweegt van sfeer tot sfeer en van wereld tot wereld, totdat de waan van tijd in ons is gestorven en het besef van de werkelijke eenheid in ons ontstaat.

Zoeken naar de steen der wijzen is zoeken naar jezelf, zoeken naar de kennis van het zelf. Het zelf, dat erkent het ik en naast dat ik al die factoren, die mensen plegen te omschrijven als geest, bovenbewustzijn en onderbewustzijn en wat dies meer zij. Al deze voorstellingen zijn eigenlijk verschillend. Maar het zelve, het begrip van het Wezen, dat het ware ego, het Grote Ego uitmaakt, is iets eeuwigs. Het omvat al wat ge zijt, wat ge zult zijn en méér. Het is alle kracht en alle leven, voor zover deze voor u ooit bevattelijk zullen zijn. Het is uw wezen, geplaatst in een eeuwigheid, vast, zeker en zonder twijfel.

De steen der wijzen is de wijsheid, die gij delft uit uzelf en niets anders. Hij is het leven in uzelf, dat door een aanvaarding van de eeuwigheid de eeuwigheid bereikt, ongeacht in welke vorm of voertuig gij leeft. En wie de steen der wijzen bezit, heeft het vermogen van het scheppen gevonden, hij heeft het vermogen van alwetendheid gevonden, hij heeft het vermogen van alomtegenwoordigheid gevonden. Hij heeft dus de eigenschappen, die de mens aan God toekent, voor zichzelf verkregen.

Welaan dan, is de steen der wijzen niet de éénwording met God? Achter de oude formules van de alchimisten, de overleveringen van een bijgelovige tijd, ligt het raadsel van inwijding en openbaring. Men heeft het verborgen achter vele termen en vele symbolen, maar vooral achter termen als : de put der eeuwigheid of de steen der wijzen.

Als mens moet je ontgroeien aan symbolen. Als geest moet je ontgroeien aan een buitenwereld, die het belangrijkste lijkt. Je moet ontgroeien aan al wat wet lijkt, die gebonden is aan tijd en veranderlijk is en in de plaats daarvan zijn: de uitdrukking van de eeuwige wetten in al je denken, in al je streven, in je handelen en uiteindelijk in je zijn. Slechts zo kun je de steen der wijzen vinden. Slechts zo kun je opgaan in de werkelijkheid.

Er zal veel tijd vergaan voor men deze werkelijkheid beseft. Want het is een moeizaam werk om de steen der wijzen te maken. Maar reeds vóór hij volledig geslepen en gepolijst is, vóór hij de kennis van eeuwigheid is, zal hij - wanneer slechts een enkel facet ontwikkeld en lichtend is - reeds voor u zijn een buitengewone macht. Hij zal u reeds in staat stellen om te leven zolang ge wilt; hij zal u in staat stellen wonderen te doen. En hoe meer facetten gij zult kunnen slijpen en hoe meer ge kunt openbaren van wat in u ligt, hoe zuiverder en hoe sterker uw macht en vermogen, maar ook tevens hoe groter uw begrip van de eeuwige wet en de scheppende kracht; en daarom: hoe minder kenbaar uw werken, leven en ingrijpen.

Ge hebt mij als onderwerp deze steen der wijzen gegeven. Welaan, ik zeg u: zoals gij in u draagt alle poorten van inwijding, zoals ge in u draagt de eeuwigheid zelf, zoals het goddelijk licht in u bestaat zoals het overal rond u is, zo zijt ge zelve deze steen der wijzen, waarover ge spreekt. De oplossing van alle raadselen, het antwoord op de laatste vraag: wie en wat ben ik, wat is God, wat is werkelijk. Want het antwoord op deze vraag is één. Maar het kan niet in woorden worden gebracht. Het is een beleven, dat in je ligt en dat je - aan het einde van de kringloop - ontheft van het leven en zijn in beperking en je brengt tot de openbaring in volle waarheid zonder begrenzing, zonder licht en zonder duister, maar in perfecte eenheid met de ene Kracht, die alles heeft voortgebracht.

Laat ons dan zoeken naar de steen der wijzen. Laat ons zoeken naar de krachten, die ons bewegen en beroeren. Totdat wij daaruit hebben gevonden het geheim, daaruit hebben gevonden de vervulling van de taak: het kennen van het ik, het kennen van de Kracht, die het ik doet bestaan en de eenheid, die tussen deze beide bestaat, wanneer de beperking van egocentrisch denken wegvalt.

Ik wens u, vrienden, dat ge deze steen in uzelfen moogt vinden en dat gij haar zult gebruiken, totdat gij weet dat de waarheid elke daad voor ons onnodig maakt, waar wij-zelfen volmaakt zijnde in de volmaakte God - slechts Diens wil zijnde - en niets meer; en voor onszelf - nu vervuld zijnde - niet meer genoopt tot handelen, tot zoeken of tot streven.
